

Zdeněk Hajný : Hlubiny, třpyty, přísliby

Současný pražský malíř a grafik Zdeněk Hajný je pokračovatelem tradice české imaginativní malby, představované například díly Jana Zrzavého, Josefa Šímy či Františka Muziky, kterou obohatil svým vlastním viděním a cítěním.

Hajný náleží ke generaci malířů, která vstoupila do výtvarného umění v sedmdesátých letech. Poprvé se představil veřejnosti na samostatné výstavě v pražské Redutě v roce 1971 a od té doby se pravidelně účastní kolektivních výstav nebo vystavuje sám v České republice i v zahraničí. Po absolvování Vysoké školy zemědělské v Brně pokračoval Zdeněk Hajný ještě ve studiích na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy, která završil doktorátem z psychologie. Určitou dobu působil jako pedagog v Institutu pro vzdělávání pracovníků v zemědělství a přednášel psychologii a estetiku na katedře pedagogiky Vysoké školy zemědělské v Praze. Od roku 1983 se však plně věnuje malířství a grafice.

Umění Zdeňka Hajného neprocházelo náhlými obraty či přetržkami, jež charakterizují neklidnou duši. Od svých začátků je Hajný malířem vnitřního světa. Jeho imaginace je lyrická, očištěná od prudkých zvrátů. Umělec dokáže nacházet stále nové formy, inspirován antickými mýty, zdvojeným tajemstvím narození a smrti, etickými a metafyzickými rozměry života. Víra v dialektickou jednotu vnějšího a vnitřního světa mu dovoluje užívat výmluvné znaky a symboly, jak je tomu například v obrazech inspirovaných *Písněmi kosmickými* básníka Jana Nerudy. V cyklech *Poutníci*, *Kódy života* a *Hledání světla* se jeho tvůrčí úsilí soustřeďuje na cesty, jež vedou k hlubinám osobnosti. Malíř se snaží darovat divákovi, byť by šlo jen o kratičký okamžik, pocit souznění s přírodou, protože ta je pro něj oázou klidu, ke kterému trvale tíhne. Z přírody jsou i polodrahokamy, které do některých svých obrazů vkládá.

Umění Zdeňka Hajného je v úzkém, důvěrném sepětí s poezií a hudbou. Na jedné straně je tu snění, snaha o syntézu a spojení s ostatními druhy umění. Na druhé straně pak zdůraznění biologických počátků a erotických kořenů kreativity. Malíř neváhá podávat svědectví o věčném rozdělení lidského ducha a svým myšlením vede diváka až k tragickým vizím konečnosti. Přesto i za obrazy destrukce je zřetelná touha po harmonii.

Jsou to možná tyto protipóly v malířově tvorbě, které vzbuzují u diváka hluboké, až dramatické dojmy. Zdeněk Hajný, vysoce oceňován českým publikem, nepřestává hledat nové cesty v malbě, jak o tom svědčí právě obrazy s vkládanými polodrahokamy. V jeho galerii Cesty ke světlu ve čtvrté pražské čtvrti se potkávají domácí i zahraniční návštěvníci, nasvědčující tomu, že vizuální umění nezná hranice.

V létě roku 2009 budou mít také návštěvníci šumavské Galerie Netopýr možnost shlédnout obrazy, grafiky i ilustrace Zdeňka Hajného a nechat se přenést krásou jeho vnitřních krajin do světa klidu a souladu, tak důležitých v dnešním zrychleném životě.

Zdeněk Hajný : Profondeurs, scintillements, promesses

Le peintre pragoï contemporain continue la tradition de la peinture imaginative tchèque, illustrée par l'œuvre de Jan Zrzavý, Josef Šíma ou František Muzika, en l'enrichissant de sa propre façon de voir et de sentir.

Zdeněk Hajný appartient à la génération des peintres qui ont débuté dans les années mille neuf cent soixante-dix. Il a exposé pour la première fois à Prague, en 1971, depuis, il participe régulièrement aux expositions ou expose seul en République tchèque et à l'étranger. Diplômé de l'École d'ingénieurs d'agriculture de Brno, il a continué sa formation à la Faculté des Lettres de l'Université Charles où il a obtenu son doctorat de psychologie. Ensuite, il a travaillé comme pédagogue dans l'Institut de formation pour les agriculteurs et il a enseigné la psychologie et l'esthétique au Département de pédagogie de l'École d'ingénieurs d'agriculture de Prague, pour se consacrer, depuis 1983, entièrement à la peinture.

L'art de Zdeněk Hajný n'a pas connu de ces brusques revirements et ruptures qui caractérisent une âme inquiète. Depuis ses débuts, il se présente comme un peintre du monde intérieur. Son imagination est lyrique, dépourvue de mouvements violents. Il sait trouver des formes toujours nouvelles. Il se laisse inspirer par les mythes antiques, par le double mystère de la naissance et de la mort ainsi que par les dimensions éthique et métaphysique de la vie. Sa foi en une unité dialectique du monde extérieur et intérieur permet à Zdeněk Hajný d'utiliser des signes et des symboles éloquentes dans des tableaux inspirés des *Chansons cosmiques* du grand poète tchèque du 19e siècle Jan Neruda. Dans les cycles intitulés *Codes de la vie*, *Pèlerins*, *À la recherche de la lumière*, son effort créateur se concentre sur la recherche d'une voie menant au plus profond de sa personnalité. Il veut donner au spectateur d'aujourd'hui – ne serait-ce que pour un bref moment – un sentiment d'une harmonie avec la nature, car c'est la nature qui est pour lui un oasis de calme auquel il ne cesse d'aspirer. De la nature proviennent des pierres semi-précieuses que le peintre incruste dans certains tableaux.

L'art de Zdeněk Hajný entre en relation étroite et intime avec la poésie et la musique. D'une part, il aime la rêverie, il a le souci de la synthèse et de la correspondance avec les autres arts. D'autre part, il souligne les origines biologiques et les racines érotiques de la créativité et il n'hésite pas à témoigner de l'éternel déchirement de l'esprit humain, en menant la réflexion du spectateur jusqu'aux visions tragiques de la fin de toute chose. Cependant, derrière ces images de destruction, il y a toujours une aspiration à l'harmonie.

Ce sont peut-être les paradoxes de sa création qui éveillent chez le spectateur des impressions profondes, souvent bouleversantes. Hautement apprécié par le public tchèque, le peintre Zdeněk Hajný ne cesse de chercher des nouvelles voies dans la création, en mariant la peinture à l'huile à des pierres semi-précieuses. Sa galerie les voies vers la lumière dans le quatrième arrondissement de Prague ne manque pas de visiteurs tchèques et étrangers, témoignant ainsi de l'art pictural qui n'a pas de frontières.

En été 2009, les visiteurs de la Galerie Chauve-souris à la Šumava auront la possibilité de regarder des tableaux, des œuvres graphiques et des illustrations de Zdeněk Hajný, de se laisser transporter dans la beauté de ses paysages intérieurs et de vivre des moments de calme et d'harmonie, tellement importants dans notre vie accélérée.